

A pedagógiai nyári egyetem előadásai a Szegedi Biológiai Központban.

Harmadik szegedi táblakép-festészeti biennálé a Képtárban és az Ifjúsági Házban, augusztus 20-ig.

Wieber Mariann jelmeztervező művész kiállítása a Bartók Béla Művelődési

Központban, augusztus 20-ig.

Papp György grafikusművész tűzzománcái a Palotta Galériában, augusztus 20-ig.

Gubcsi Attila festőművész kiállítása az Ifjúsági Házban, augusztus 31-ig.

A Móra Ferenc Múzeum

állandó kiállításai: a Fekete-házban: Vihart aratva; Buday György élete és munkássága; magyar katonai egyenruhák; a várműzeumban: Szeged múltja, jelene, jövője; a Kass Galériában: Bélyegek, bélyegtervek, mini- és maxi-könyvek Kass János műhelyéből.

Fesztiválkörkép

Amit „a táncz lejtése” igényel

Miután a Kis Herceg megszélidítette a Rókát, és ők ketten barátok lettek, a Róka hálából fontos dolgokat mondott el a barátjának. Például azt, hogy szükségünk van a szertartásokra.

Milne felnőtt-meséje pedig arról jutott eszembe, hogy gyönyörködve nézhettem, külsőségeiben is milyen imponálóan nett, szép rendet őrző, apróságokkal elegáns vázázott, figyelmességekkel komfortossá tett ez a szegedi néptáncsfesztivál. Mindig is ilyen volt, de az általános elnagyoltság, felszervezettség, a lezüllesztett, üressé vált formák napi tapasztalása idején a dolog szembetűnő.

A rokonság nyomai

A színpadon ismerősök: a lengyel Beskid együttes 1979-ben is vendége volt a fesztiválnak. „A lengyel-táncz... lejtése nagy ügyességet, rendkívüli komoly méltóságot és eleganciát igényel” — írta a reformkori magyar táncművészeti kézikönyv szerzője, s e mostani fegyelmzett csapatmunkát látva bizvást mondhatjuk, rokonszövünk tartós, az idővel nem változott a lengyel táncok iránt. A szerb együttest hatalmas ovációval üdvözlik az első sorokból, deszkiek lehetnek — a siker megérdemelt az oláhosért, a Nis környéki táncokért. A bori rézbányászok, vasöntők és diákok után a drezdai műegyetemisták következnek mutatványos számaikkal, meg mazurkával... A szegedi seregszemlék mindig ezer adalékkal töltik meg a népek folklórjának egymásra hatásáról szóló elméleteket, a rokonság nyomaira vezetnek. Ettől van, hogy olyan bensőséges, otthonos hangulatúak az újszegedi esték?

Szögi Csabák! — hallom a hátsó sorokból, az a tájképalakban a szegedi néptáncosok törzshelye, minden fesztiválon élénk rikantásokkal, füttyökkel kísérik a legpompásabb bemutatókat, lehet adni az izlésükre. Itt még most is szegediként tartják számon a dunaújvárosi Vasas együttes művészeti vezetőjét... Az impozáns nagy létszámú táncosok szép lörincrévít mutat, Enekes István kompozícióját, és Neuwirth Annamária koreográfiáit. Sikerült fináléja ez az estnek.

Tánc a pénz körül

— Nem lenne szabad megengedni, hogy ilyen fogyatékos világitási- és hangtechnikával dolgozzon a fesztivál. Nem méltó — mondja másnap Szögi Csaba.

— Csak egyszer kellene a pénz, nem is túl sok, hogy kiegészíthetnének ezeket a szerkentyűket — így a másik régi ismerős, Vastag Attila szcenikus, aki hosszú évekig a „nagy” szabadtéri műszaki vezetője volt, s most itt ül a Dóm térihez képest mini hangosítópult mögött.

— Pénz, pénz, mindig a pénz! — Dobóczy Károlynénak, az szmt titkáranak kesernyős a hangja. — Úgy kell érteni, ahogy mondom: széles körű társadalmi összefogással, valószínűleg csak meg az idei fesztivál.

— Közadakozásból?

— Így is nevezhetjük. A

A Dobrudza együttes

SZOT. 1975 óta nem tudta emelni a támogatás összegét. Elképzelhetetlen, mennyi fej-törés, számolgotás, tárgyalás, kilincselés előzte meg és kíséri ezeket a napokat.

— Azt rebesgetik, ezután csak háromévenként lehet megtartani a fesztivált...

— Visszalépni nem szabad, mert az első hátralepés után jön a második. Ilyen népszerű, értékes, nemzetközileg is számon tartott, művészeti és politikai szerepkörű esemény rendezéséről nem mondhatunk le most, amikor sok mindenről egyébként le kell mondanunk.

Hanem? Kósáné Kovács Magda, a SZOT titkára, miután megnyitotta a fesztivált, azt mondta a szegedi rendezőknek: *viszontlátásra két év múlva!*

Donald kacsá Európában

— És mi újság a kultúrában — másutt? Mireille Guézénec agilis asszony; a CGT Párizs környéki, Ile de France tartományi szervezetében betöltött tiszte szerint a művelődés, a művészet ügyeivel foglalkozik.

— Franciaországban a kultúra ügyeit elvágta a

szakszervezeti élettől, a munkahelyekről kiszorult, az elíteltnek van fönttartva. A jelenlegi kormány miniszterei jobboldali beállítottságú emberek. A munkahelyeken a kulturális élet aktivitásához nélkülözhetetlen szubvenciókat megvonták. A CGT szakszervezet ellenzi ezt; akárcsak a francia kulturális életben mindegyik, de főképpen Párizsban tapasztalható amerikai-nizálódást, commercializálódást, egy európai Disneyland fenyegető kialakulását. A nagy szabadtéri parkok sztárjai, a Walt Disney-figurák nekünk nem rokonszenvesek, a francia kultúrát igyekszünk támogatni. Azzal is, hogy tiltakozunk a kvalifikált embereket nem igénylő és rosszul fizetett munkahelyek tömeges létrehozása ellen.

Táncház Temesvározt

Tulcea város együttesével itt van a román szakszervezetek kulturális osztályának munkatársa, Ciurlak Aurel.

— Romániában több nemzetiség él együtt. Milyen lehetőségek szerint, milyen formákban és szervezetekben ápolják nemzeti hagyományait?

Táblakép-festészeti biennálé

Nagy László felvétele

Zoltánfy István szegedi festőművész a Szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsának díját vette át

a díjakat és munkajutalmakat: M. Novák András, Eigel István, Nagy B. István, Takács Klára, Bikácsi Daniella, Péter, Szentgyörgyi József.

A holdlovag utazása

Cyrano a Dóm téren

A családi legendárium szerint valamikor a hatvanas évek legelején, úgy tízéves korom táján, bensőmből bizonyos parodizáló hajlamok előretörvén, két-károm részütősen az égboltozat felé löktem, s így (is) próbáltam imitálni egyik korabeli nagy slágerével Németh Lehel: „reszket a Hold a tó-ó vizén...”

Fenti, bűnösen szubjektív példázat pusztán amiatt érdemel említést, mert Edmond Rostand klasszikus művének, a *Cyrano de Bergerac*nak címszereplője s az éji égitest között fennálló, közismert és konzekvens kapcsolat romantikája a mindenkor lehetséges Cyrano-interpretációkra legalább annyira rimel, amennyire az én néhai suta kis holdas produkcióm is (feltehetően) a gyermeki romantikavágy, ki tudja miféle mélylélektani áttételekkel érvényesülő létére rezonált.

Cyrano, a holdlovag most mindenesetre a Dóm térré, közvetlenül a holdsa csillagok alá érkezett. A Madách Színház előadásának e szabadtéri változata valójában a holdlovag látványos utazása: sajátos vizsgálódási pontokat célpezvén a minősítéshez. Magának a romantikának lehetséges alakváltozat-sorozatát kerül a középpontba. Annál is inkább, mert Lengyel György rendező leplezetlenül szembe kívánt nézni a népszínházi környezet, a látványosság, no meg a prózai előadások „döntélanysági” tényezőiből fakadó ellentmondásokkal.

Igaz: a romantika mindig első fokozatú magának a lehető legplasztikusabb színű előadásoknak legalábbis az ígérését, természetéből fakadóan elsőként hangsúlyozván, hogy kérem szépen, igenis reszket a hold a tó vizén, és ettől kéretik sürgősen meghatódni.

A Szegedre utazott Cyrano mindenekelőtt erre a megfélemlésre, erre a hűségnek-megmaradásra akart hangolódni. Még az előadás dinamikai egyenlenségeivel, egymástól meglehetősen eltérő erőterekkel rendelkező részleteivel együtt is. Fehér Miklós diszletei olyan összbenyomást keltettek, mint valami gondosan megválogatott kolonál garnitúra: az ilyesmire mondhatjuk, hogy stílusról összhangjában lehet tőlünk idegen, de formai logikája meggyőző, harmóniája vitán felül. Ebben a jellegzetes és mindenképpen koherens szcenikai környezetben Abrányi Emil magyarázott Rostandja, sajnos, változékony határfokkal érvényesül: az első rész, különösen a címszereplő megjelenéséig tartó első percek zavaróan tempótlannak, jöszserével érthetetlennek tűnő időszaka után fokozatosan lett mind élvezetesebb a büszke és becsületes gascogne-i szellemhajnok, Cyrano de Bergerac Dóm téri utazása.

A franciás könnyedség e klasszikus hőse igen fontos kérdéseket hozott úti poggyászában: miként, mennyire képes hatni a kissé avítottas textus nem éppen aktuális humora és költőisége, patetizmusa és bonyolult mondatfűzése? A tér kötelezően előírt kihasználásán és a mű vibráló dialóguspárbajokra épülő alapjain mennyire teremhet valamifajta egység? Az érzelmdús mondanó, a sok-sok romantikus szavaltat mennyire

elégseges egy ilyen nagyságrendű szegedi produkció sikeréhez?

Husztai Péter Cyranoja egyenesen a nézőtérrel, a Dóm téri széksorok közül lépdelt elő. Nem tehetek róla: jelkesnek érzem ezt a megoldást. Alighanem ezáltal, e megjelenés és megjelenítés révén szimbolizált összefüggésekben válik lehetővé, hogy reszketessen a hold a tó vizén (vagy akárhol). Ez a tulajdonképpen egyszemélyes darab így most azt is megmutatta: az utitáskában található kérdésekre a feleleteket elsősorban maga a főhős megformálása hordozza magában, szinte a kizárólagosság igényével. Husztai Péter teljesítménye kifejezetten érdelemgazdag, a jeles színészegyeniségek között helyet követelő alakítás. Persze, szó ami szó, Husztai néha Horváth Tivadar, máskor mintha Latino-vits Zoltán hanghordozását, hangszínt, hanglejtéseit idézné — node ki állíthatja bizton, hogy az összes tudatos vagy ösztönösen követett mester hatásmechanizmusa mindenféle titkos csatornákon érvényre jutva, nem fedezhető-e föl bármikor egy-egy, máskülönben mégoly eredetnek minősíthető színpadi teljesítményben is? Hiszen a színész az „avult” stílt s a már-már megmosolyogtatónak nevezett mondanót a lehetőségek maximumáig a tér adottságaihoz igazítja, a szöveg leg többször az ő tolmácsolásában ér el érdemi hatást a nézőtérre, sőt, gyakran kamarajellegű jelenetekben, egy-két partnerrel, intim, vagyis végső soron a Dóm tér specialitásainak homlokegyenest ellenkező közegben juttat belénk az előadás legemlékezetesebb pillanataihoz.

A holdlovag utazásának e rejtélye persze nem rejtély: megfajtése természetesen szemléletben, értelmezésben található. Husztai bevallottan nem ért egyet Szerb Antalal, aki szerint Rostand romantikája „olcsó”, és így korszerűtlen. Az igazi romantika sohasem olcsó, sugallja, az érzelmesség megtalál nem is kéne, hogy összetévesztendő legyen az „elegáns” cinizmus mind idegesítőbb divatjával. Éppen ezért az ekképpen fölfogott, „divatellenes” Cyrano, már amennyire most a térre utazva érvényesülhetett, üdvözlendő. Szerelme Roxanja — Moór Marianna túleretten csorduló, hűsítő alakításában — végső fokozatú tisztelgethet éppúgy előtte, mint a Juhász Jácint által higgadtan, egyenletes megbízhatósággal megjelenített barát, Le Bret, és Vass Gábor Cyrano-szellemében részeltetett, daliás Christianja vagy Csernák János ércesen szárnyaló Guiche grófja és Horesnyi László stílusosan hű Ragueneau-ja.

Ne szánakozunk hát túlzottan ezen a becsületére halt, a holdat néző, a holdból érkező s oda távozó klasszikus lovagon. Inkább próbáljunk csak újra megbarátkozni vele, mint kitaróan, hosszú-hosszú évtizedek során a világ színjárszása annyiszor. Higgyük el: egyáltalán nem a legrosszabb megoldás. Sőt: reszkető holdjával egyetemben szeretni ajánlatk. Mert mint tudjuk, a holdnak fénye például rettenetes módon hisztérizálja — a kutyákat.

Domonkos László